

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/20/2017
Identifikačné číslo spisu:	7107234427
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7107234427.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu L. Z., nar. XX. X. XXXX, bývajúceho v C., Y., zastúpeného Mgr. Annou Lengyelovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 27, proti žalovanému A. Z., nar. XX. X. XXXX, bývajúceho v C., Y., zastúpenému JUDr. Katarínou Habiňákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, za účasti intervenientky na strane žalovaného L. C., nar. X. X. XXXX, bývajúcej v Y., zastúpenej Daliborom Tverďákom, advokátom so sídlom v Košiciach, Krmanova 1, o vrátenie daru, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18C/299/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/286/2015 z 30. augusta 2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému a intervenientke náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Košice I 31. 12. 2007 sa žalobca domáhal voči žalovanému vrátenia daru, a to spoluvlastníckeho podielu v rozsahu 1/2 k nehnuteľnostiam zapísaným v katastri nehnuteľností pre kat. úz. C. na liste vlastníctva č. XXXX ako rodinný dom súp. č. XXXX a pozemok parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 142 m² a parcela č. XXXX/X - záhrada o výmere 381 m². V žalobe uviedol, že darovacou zmluvou z 30. 3. 2000 daroval žalovanému ako svojmu synovi spoluvlastnícky podiel na označených nehnuteľnostiach (nachádzajúcich sa na Y. v C.), pričom tomuto podielu fakticky zodpovedá samostatný byt na poschodí rodinného domu (druhý byt na prízemí užíva iná spoluvlastníčka). Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný mu nepomáha v chorobe a zdravotných problémoch, pripravil ho o 7 000 Sk, odcudzil mu rôzne veci (fotoaparát, ďalekohľad, varič), poškodil majetok, spreneveril sumu 26 000 Sk, z príspevku na bývanie, ktorý poberal, mu nič neposkytol, a opakovane ho vyzýval, aby sa z bytu vysťahoval.

2. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 18C/299/2007-326 z 27. februára 2015 žalobu zamietol a zároveň rozhodol o

povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. Následne doplniacím rozsudkom z toho istého dňa č. k. 18C/299/2007-341 vyslovil, že štát nemá právo na náhradu trov konania. Po vyhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca nepreukázal existenciu zákonných dôvodov na vrátenie daru, keď nepreukázal, že žalovaný vedel o jeho zdravotných problémoch a vedome mu neposkytol žiadnu pomoc, a že by bol v súvislosti so svojim zdravotným stavom na pomoc žalovaného skutočne odkázaný, resp. že by ho bol o túto pomoc žiadal. Poukázal na to, že aj po zamietnutí prvej žaloby žalobcu o vrátenie daru pretrvávajú medzi ním a žalovaným zlé vzťahy, že tak ako sa žalovaný nezaujíma o žalobcu a vlastne sa mu vyhýba v záujme toho, aby nedochádzalo medzi nimi ku konfliktom, tak aj žalobca sa nezaujíma o žalovaného a ten mu je ľahostajný. Pokiaľ ide o ďalšie dôvody o vrátenie daru, uvedené žalobcom vo výzve na vrátenie daru zo 16. 8. 2005, v odôvodnení rozsudku uviedol, že niektoré žalobcom označené skutky boli predmetom už predchádzajúceho konania (nevrátenie požičanej sumy 7 000 Sk a odcudzenie niektorých vecí), preto sa nimi nebolo možné zaoberať, a u niektorých (sprenevera sumy 26 000 Sk, poberanie príspevku na bývanie a poškodenie okna a sklenenej výplne dverí), došlo k premlčaniu žalovaného práva.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom sp. zn. 11Co/286/2015 z 30. augusta 2016 rozsudok okresného súdu v spojení s doplniacím rozsudkom potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi plnú náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdenie prvoinštančného rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou. V odôvodnení svojho rozsudku poukázal na to, že žalobca nielenže nepreukázal odkázanosť na pomoc inej osoby, ale zároveň boli vykonaným dokazovaním preukázané dlhodobé narušené vzťahy medzi stranami sporu, ktorých príčinou je v nepodstatnej miere aj správanie sa žalobcu voči žalovanému, keď žalobca fyzicky napadol žalovaného, používal na jeho adresu vulgárne a hrubé slová a znemožnil mu dlhodobo bývať v nehnuteľnosti v jeho podielovom spoluvlastníctve, na ktorej vymenil zámky. Konštatoval, že súd prvej inštancie, rešpektujúc princíp vzájomnosti, pri posudzovaní správania žalovaného správne zohľadnil aj správanie sa žalobcu, a dospel k správne záveru, že medzi stranami sporu ide o spoločensky nežiadúce vzájomné správanie, keď sa ako otec a syn o seba nezaujímajú, nestretávajú sa, nekomunikujú spolu a nepomáhajú si, preto za týchto okolností nemožno správanie sa žalovaného hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov zakladajúce dôvod na vrátenie daru. Za danej situácie nemožno vyčítať žalovanému, že sa vyhýba žalobcovi z dôvodu predídania ďalším konfliktným situáciám.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), t. j. tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Za takúto prax označil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 218/2010 z 27. mája 2008. Vyčítal odvolaciemu súdu nesprávny právny záver, že vzťahy medzi stranami sú spoločensky nežiadúcim vzájomným správaním a že neposkytnutie pomoci žalobcovi žalovaným za danej situácie nezakladá hrubé porušenie dobrých mravov. Preto navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. V priebehu dovolacieho konania písomne oznámila L. C., že vstupuje do konania ako intervenient na strane žalovaného.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.) a naň oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p., a že spĺňa zákonom požadované náležitosti, skúmal, či sú splnené zákonné predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Jeho účelom je náprava najzávažnejších procesných pochybení (zmätočných rozhodnutí) a riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Je prípustné proti dvom skupinám rozhodnutí odvolacieho súdu, a to proti rozhodnutiam postihnutým tzv. zmätočnosťnou vadou (§ 420 C. s. p.) a proti rozhodnutiam

zásadnej právnej významnosti (§ 421 C. s. p.). Tým sú zároveň určené dva prípustné dovolacie dôvody, a to dovolací dôvod spočívajúci vo vadách uvedených v § 420 C. s. p. a dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci za splnenia predpokladov uvedených v § 421 C. s. p.

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

9. Predpokladom prípustnosti dovolania v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. je, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolací súd preto skúmal, či tento predpoklad je splnený. Dospel pritom k záveru, že v preskúmvanej veci predpoklad prípustnosti dovolania, spočívajúci v odklone odvolacieho súdu pri riešení namietanej právnej otázky od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, nie je splnený.

10. V prejednávanej veci sa totiž odvolací súd neodklonil pri riešení dovolateľom namietanej právnej otázky od rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2010 z 27. mája 2008, ale naopak, dôsledne vychádzal z jeho všeobecných právnych záverov, týkajúcich sa uplatnenia princípu vzájomnosti.

11. V označenom rozhodnutí najvyšší súd uviedol, že: "Právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným (R 31/1999). Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. O také správanie ide spravidla v prípade porušenia dobrých mravov spôsobom vyznačujúcim sa značnou intenzitou alebo sústavnosťou (opakovanosťou), pričom jeho vonkajším prejavom môžu byť fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci, hrubý nezáujem a pod. Pri posudzovaní správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípu vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná) by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu."

12. V preskúmvanej veci odvolací súd na vyššie uvedené závery i samotné rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2010 výslovne poukázal (bod 40 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a dôsledne ich rešpektoval. Skutkový stav, z ktorého odvolací súd vychádzal a ktorým bol dovolací súd viazaný (§ 442 C. s. p.), umožňoval podľa názoru dovolacieho súdu uplatnenie princípu vzájomnosti s následným právnym záverom, že za daných okolností nemožno správanie žalovaného hodnotiť ako hrubo porušujúce dobré mravy, a teda ako dôvod na vrátenie daru. Súčasťou skutkového stavu, z ktorého odvolací súd vychádzal, boli totiž skutkové zistenia a skutkové závery, že žalobca fyzicky napadol žalovaného, že používal na jeho adresu vulgárne a hrubé slová a znemožnil mu dlhodobo bývať v nehnuteľnosti v jeho podielovom spoluvlastníctve, na ktorej vymenil zámky, že medzi stranami sporu ide o spoločensky nežiadúce vzájomné správanie, keď sa ako otec a syn o seba nezaujímajú, nestretávajú sa, nekomunikujú spolu a nepomáhajú si, a že žalovaný sa vyhýba žalobcovi z dôvodu predídania ďalším konfliktným situáciám. Keďže súčasťou zisteného skutkového stavu neboli zároveň také okolnosti, ktoré by umožňovali hodnotiť správanie žalovaného ako správanie v zrejmom nepomere k správaniu žalobcu, odvolací súd sa pri riešení otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, neodklonil od vyššie označeného rozhodnutia, predstavujúceho ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

13. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri právnom posúdení veci však rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok. Preto námietky dovolateľa týkajúce sa spochybňovania skutkových zistení a skutkových záverov boli právne nevýznamné.

14. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

15. O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému a intervenientke, obom úspešným v dovolacom konaní, priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalobcovi zaplatiť im náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.